

Geachte leden van Provinciale Staten,

Dank voor de gelegenheid om vanuit natuurbelang input te geven op het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie.

Ik spreek vanmorgen mede namens Geldersch Landschap en Kasteelen en Landschapsbeheer Gelderland.

Eerst wil ik benadrukken dat we als natuurorganisaties geen standpunt innemen over nut en noodzaak van het defensieprogramma. Wij zien de zorgwekkende geopolitieke situatie en zien ook dat Defensie voor complexe vraagstukken staat.

We benadrukken dat het belang van de natuur in deze complexe vraagstukken moet worden meegenomen. De informatie die we tot nu toe hebben, ook uit de eerste trechteringsbrief van de Staatssecretaris is wat dat betreft nog behoorlijk abstract.

Uitvoering van de plannen van Defensie gaat een forse belasting betekenen voor Gelderland, om te beginnen voor de Veluwe. Defensie erkent dat en verwacht een ADC-toets uit te moeten voeren, na de passende beoordeling op Natura 2000. Dit is planologisch zwaar geschut, om in de juiste sfeer te blijven.

De extra belasting die dreigt gaat over meerdere locaties op de Veluwe – en daarmee over bijna de gehele Veluwe:

- een grotere concentratie van manschappen en materieel komen rond Ermelo en Stroe.
- Intensivering van de hoeveelheid oefeningen op de bestaande terreinen ASK 't Harde en ISK Ginkelse Heide, wat leidt tot veel meer verplaatsingen van militaire voertuigen en meer schietoefeningen;
- Uitbreiding van ASK 't Harde met 700 ha, deels in terrein dat nu beheerd wordt door Geldersch Landschap & Kasteelen.
- Oefenterrein met explosieven op de Terletse Heide, nog eens 700 hectare midden in Natura 2000 en deels stiltegebied. Een fors deel van dit gebied wordt beheerd door Natuurmonumenten.
(In deze gebieden bevinden zich kwetsbare habitats, waar strikt beschermde diersoorten leven zoals de zandhagedis en de adder.)
- Tenslotte wordt voor een groot deel van Gelderland een intensivering van vliegen en laagvliegen onderzocht, voor drones, helikopters en mogelijk grote vrachtvliegtuigen. Dit vanaf vliegbasis Deelen. Niet alleen de natuur komt in de knel, maar ook de leefomgevingskwaliteit voor mensen.
- Tijdens de technische briefing werd er nogal luchthartig gedaan over verstoring van dieren door Defensie "De herten gaan gewoon ergens anders staan als we gaan schieten".

Dat kan zo zijn, maar we weten niet wat er gebeurt als dat geïntensiveerd wordt, het is niet alleen schieten maar ook rijden, marcheren, laagvliegen. En er zijn ook vele kleine diersoorten die bescherming genieten die mogelijk getroffen worden.

Ik geef u vier belangrijke aandachtspunten mee:

1. Wat betreft gebruiksfuncties (verkeer, recreatie, landbouw) is de Veluwe nu al vol en staat daardoor de natuurkwaliteit onder druk. U heeft bijvoorbeeld niet voor niets een Recreatiezonering vastgesteld om de gebruiksdruk te reguleren. Intensivering van defensieactiviteiten op de Veluwe betekent dat andere activiteiten moeten wijken of minderen. Dit is tot nu toe onderbelicht.
2. GS heeft in diverse brieven aan de minister van I&W aandacht gevraagd voor de samenhang tussen luchtruimherziening, het defensieprogramma en de gevolgen voor stikstof en natuur en leefomgeving. Voor zover wij weten is daarop nog geen concrete reactie gekomen. Vraag GS om op een antwoord aan te dringen.
3. U heeft in uw omgevingsbeleid vastgesteld dat ontwikkelingen in Gelderland de kernkwaliteiten van Gelderland moeten respecteren en versterken. Wij vinden dat Defensie als overheidsinstantie een voorbeeldfunctie heeft en daarom in het defensieprogramma ruimhartig moet investeren in natuur en gebiedskwaliteit. Een investering die uitstijgt boven de compensatie die eventueel volgt uit de ADC-toets. We vragen u die boodschap over te brengen en te zorgen dat defensieontwikkelingen in lijn zijn met het Gelders omgevingsbeleid.
4. We vinden de keuze voor de Terletse Heide als springlocatie en het inrichten van een Dirtstrip voor vrachtvliegtuigen op Deelen niet verdedigbaar. Het is in strijd met Natura 2000-waarden en de wettelijke plicht soorten te beschermen, en met belangrijke kwaliteiten van de Veluwe als nationaal landschap en als stiltegebied. We vragen om u uit te spreken tegen in elk geval deze twee keuzen en de staatssecretaris op te roepen hiervoor naar alternatieven buiten beschermde natuurgebieden te gaan zoeken.

Dank voor uw aandacht.